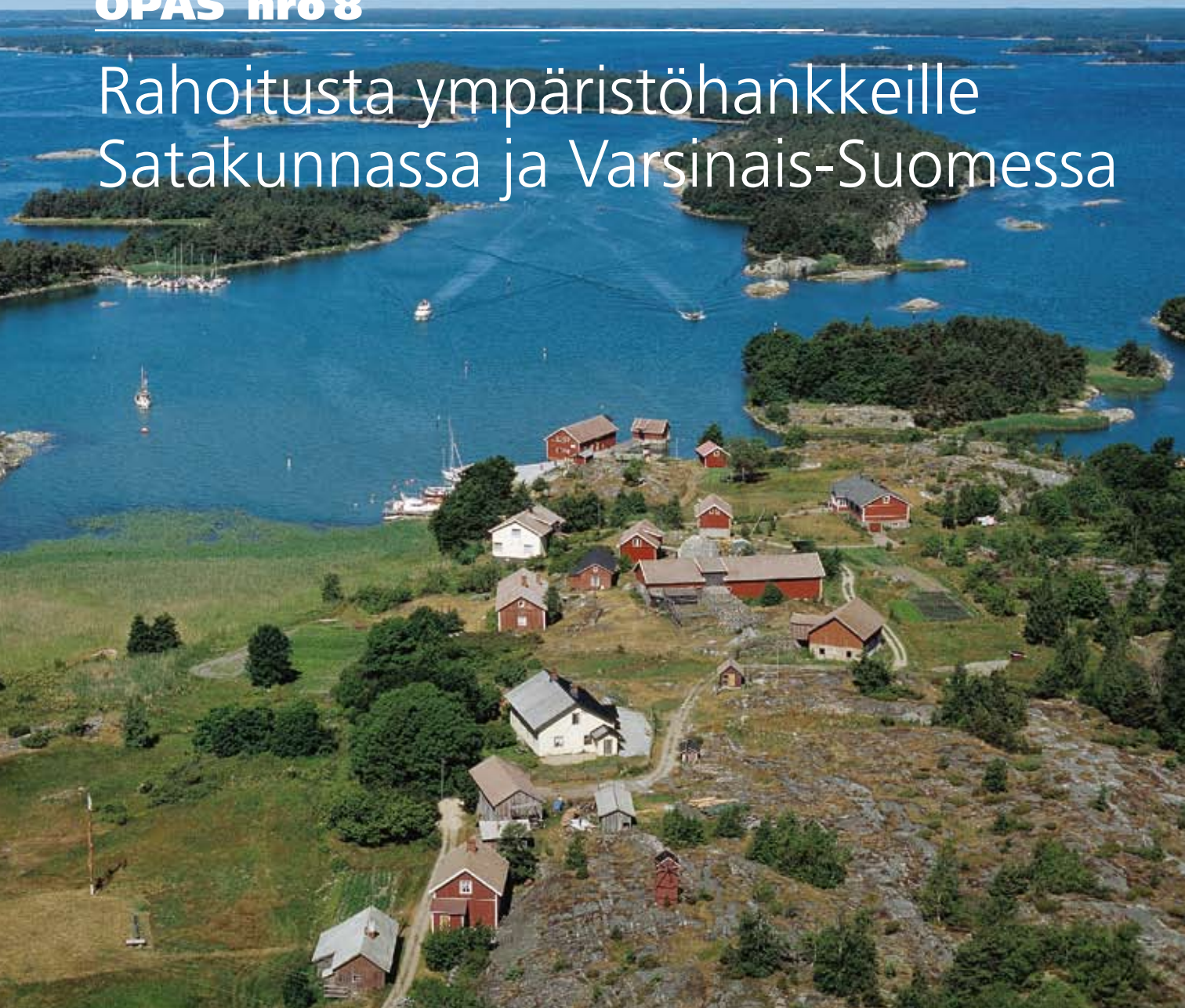

OPAS nro 8

Rahoitusta ympäristöhankkeille Satakunnassa ja Varsinais-Suomessa

SISÄLTÖ

Hankerahoitusta Lounais-Suomen ympäristöohjelman toteuttamiseen

Kansallinen rahoitus

- 3 ■ Ympäristöhallinnon kansallinen rahoitus
 - Rakennusperinnön hoito
 - Saariston ympäristön hoito
 - Yhdyskuntien vesihuolto
 - Ympäristötyömäärärahalla parannetaan ympäristön tilaa ja käyttökelpoisuutta
- 7 ■ Maakunnan kehittämisrahalla ympäristöstä maakunnan vetovoimatekijä
- 8 ■ Energiatukea uusiutuville energialähteille ja energiansäästöön
- 9 ■ Saaristomeren suojelua

Eu-osarahoitteiset kansalliset ohjelmat

- 11 ■ EAKR-ohjelmat – Suomesta hyvä paikka asua, elää ja tehdä työtä
 - Länsi-Suomen kilpailukyky- ja työllisyysohjelma
 - Etelä-Suomen kilpailukyky- ja työllisyysohjelma
- 15 ■ Rahoitusta maaseudun ympäristönsuojeluun ja kehittämiseen
 - Maaseudun kehittämisrahoitus
 - Maatalouden ympäristötuet ja ei-tuotannolliset investointituet
- 19 ■ LIFE+ -rahoituksella edistetään luonnon- ja ympäristönsuojelua
- 21 ■ ESR-rahoituksella ympäristöasioiden osaamista ja välityömarkkinoita

Eu-osarahoitteiset kansainväliset ohjelmat

- 23 ■ Central Baltic -ohjelma
- 24 ■ Botnia Atlantica -ohjelma
- 25 ■ Itämeren ohjelma (Baltic Sea Region Programme) – valtioiden välisiä hankkeita
- 27 ■ Interreg IV C -alueiden välisiä hankkeita
- 28 ■ 7. tutkimuksen puiteohjelma – kansainvälistä ympäristöasioiden tutkimusta
- 29 ■ IEE-rahoituksella ei-teknologisia energia-alan projekteja
- 31 ■ Espon-rahoitusta ympäristöasioiden tutkimukseen

Lounais-Suomen ympäristönsuojelun tavoitteet ja rahoitus

Ympäristöhankkeen toteuttajan muistilista

Hankerahoitusta Lounais-Suomen ympäristö- ohjelman toteuttamiseen

Lounais-Suomen ympäristönsuojelun tavoitteet ja keinot perustuvat pitkän tähtäimen ympäristöstrategiaan, joka ulottuu aina vuoteen 2020 asti. Ympäristöstrategiaa toteuttavasta Lounais-Suomen ympäristöohjelmasta 2007–2012 löytyvät lähivuosien keskeisimmät ympäristönsuojelun tavoitteet ja toimenpiteet. Ympäristöasioiden ohella otetaan huomioon myös elinkeinotoiminnan tarpeet.

Tämän oppaan tarkoituksena on edistää Lounais-Suomen ympäristöohjelman toteuttamista esittelemällä keskeisiä ympäristöhankkeiden rahoitusmahdollisuuksia Lounais-Suomessa – sekä kansallisia avustuksia että EU-osarahoitteisia ohjelmia. Ympäristöhankkeiden rahoitusvälineiden kenttä on moniulotteinen ja hanketoteuttajan näkökulmasta vaikea-selkoinen, koska rahoitusta myöntäviä tahoja on useita. Hanketoteuttajan päällimmäisenä kysymyksenä on: Mistä haen rahoitusta juuri meidän ympäristöhankkeellemme?

Oppaan alkupuolella tarkastellaan erilaisia rahoitusvälineitä ympäristöhanketoteuttajan näkökulmasta. Rahoitusvälineet on jaoteltu kansalliseen rahoitukseen, EU-osarahoitteisiin kansallisiin ohjelmiin sekä EU-osarahoitteisiin kansainvälisiin ohjelmiin. Kunkin rahoitusvälineen kohdalla kerrotaan tuettavista hankkeista ja hakumenettelyistä.

Hanketoteuttajan kannattaa olla yhteydessä rahoittajaan jo suunnitteluvaiheessa! Valmistelussa tulee ottaa huomioon, että hankkeet vaativat aina myös omaa rahoitusta. Oppaan loppupuolella esitellään lyhyesti Lounais-Suomen ympäristöohjelman teemoja sekä niihin liittyviä keskeisiä rahoitusvälineitä. Hanketoteuttajan muistilistasta löytyvät keskeiset asiat, jotka on hyvä käydä läpi ennen hankkeen suunnittelun aloittamista.

Haku

Oppaassa esitellään rahoitusvälineitä yleisluonteisesti. Niiden yksityiskohtaiseen sisältöön (tuettava toiminta, tuensaajaryhmät, valintakriteerit) on hyvä tutustua alkuperäisistä lähteistä sekä rahoittajatahoilta. Yhteystiedot löytyvät kunkin rahoitusvälineen kohdalta lisätiedoista.

Kansallinen rahoitus

YMPÄRISTÖHALLINNON KANSALLINEN RAHOITUS

Lounais-Suomen ympäristökeskus myöntää kansallista avustusta rakennusperinnön hoitoon, saariston ympäristön hoitoon ja yhdyskuntien vesihuoltoon. Vuosittain hakukriteerit täyttäviä hakemuksia on enemmän kuin määrärahoja, joten tuettavia hankkeita joudutaan priorisoimaan.

Rakennusperinnön hoito

Rakennusperinnön hoitoavustusta myönnetään kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden suojeluun, kunnossapitoon ja parantamiseen sekä kohteiden säilyttämistä edellyttäviin selvityksiin.

- Kulttuurihistoriallisesti merkittävien rakennusten ja niiden välittömän ympäristön hoito.
- Merkittävillä maisema-alueilla sijaitsevat kohteet.
- Kaupunkipuistoihin kuuluvan rakennetun ympäristön kunnostus ja hoito.

Ensisijaisesti tuetaan valtakunnallisesti arvokkaita inventointeihin perustuvia rakennetun ympäristön ja arvokkaiden maisema-alueiden kohteita sekä maakunnallisesti arvokkaita kohteita, jotka sisältyvät maakuntakaavan kulttuuriympäristöselvityksiin. Kunnille ja kuntayhtymille voidaan myöntää avustusta kulttuurihistoriallisesti arvokkaan kohteen hankintaan, mikäli siitä aiheutuvat kustannukset muodostuisivat muuten kohtuuttomiksi. Avustusta myönnetään rakennuksen kulttuurihistoriallisen arvon säilyttäviin, etupäässä rakennusten ulkopuolisista korjauksista perinteisillä materiaaleilla ja työtavoilla aiheutuviin kustannuksiin.

Vuosittain käytössä oleva määräraha on n. 200 000 €

Haku

Hakijat: Yksityiset, rakennusperinnön hoitoa edistävät yhteisöt, kunnat ja kuntayhtymät.

Tuen määrä: 50% toimenpiteiden toteutuneista kustannuksista (poikkeustapauksissa 80%).

Hakuaika: Syksyllä.

Kriteerit: Avustusta ei myönnetä tavanomaisiin huoltokorjauksiin, eikä sellaisiin työ kustannuksiin, joihin on käytetty verotuksessa kotitalousvähennystä.

Mistä: Lounais-Suomen ympäristökeskus.

Saariston ympäristöhoito

Saariston ympäristöhoitoavustusta myönnetään saaristoluonnon suojelemiseen sekä maisemakuvan säilyttämiseen tai parantamiseen liittyviin toimenpiteisiin.

- Saariston kasviston, luontotyyppien, eläimistön ja niiden elinympäristöjen suojeleminen.
- Perinteisen maisemakuvan säilyttäminen tai rakennetun perinteisen ympäristön kunnostaminen, esimerkiksi *venevajojen ja vanhojen tuulimyllyjen kunnostamishankkeet* (muut kuin rakennusperinnön hoitokohteet).

Vuosittain käytössä oleva määräraha on n. 30 000 €

Haku

Hakijat: Saaristokunta (tai sen jäsen) ja yhdistys/säätiö, jonka tarkoituksena on luonnonsuojelun tai ympäristöhoidon edistäminen.

Tuen määrä: 30–80% toteutuneista kustannuksista.

Hakuaika: Syksyllä.

Mistä: Lounais-Suomen ympäristökeskus.

Yhdyskuntien vesihuolto

Vesihuoltoavusta myönnetään vesihuoltotoimenpiteille kuten vedenhankintaan, viemärintäntiin ja jätevesien sekä siitä syntyvän lietteen käsittelyyn. Vesihuoltoavustus on tarkoitettu asutuksen ja siihen rinnastettavan elinkeino- tai vapaa-ajan toiminnan vesihuoltoon. Yksittäisten kiinteistöjen kohdalla haetaan ensisijaisesti valtion asuntorahaston avustusta (ARA) sekä työn osalta verotuksen kotitalousvähennystä.

- Haja-asutusalueita ja maaseutuyhdyskuntia palveleva vesihuollon rakentaminen, esimerkiksi usean kiinteistön tai kylän yhteinen viemäri- ja/tai vesijohtohanke.
- Ympäristönsuojelullisista syistä tarpeelliset hankkeet, *esimerkiksi pinta- tai pohjavesien pilaantumisen ehkäisyyn liittyvät hankkeet.*
- Vesihuollon erityistilanteisiin varautuminen, *esimerkiksi kahda vedenhankintaverkostoa yhdistävät yhdysvesijohdot.*

Haku

Hakijat: Kunnat, kuntayhtymät, vesihuoltolaitokset ja erilaiset vesi-yhtymät.

Tuen määrä: Yleisimmin 20% toteutuneista kustannuksista.

Hakuaika: Syksyllä.

Mistä: Lounais-Suomen ympäristökeskus.

Kriteerit: Avustusta ei myönnetä teolliseen toimintaan rinnastettavaan elinkeinotoimintaan.

Avustusta myönnettäessä otetaan huomioon taloudelliset, terveydelliset ja ympäristönsuojelulliset seikat. Hankkeen tulee perustua tarveharkintaiseen suunnitelmaan, jossa on otettu huomioon sekä vedenhankinta että jätevesien käsittely.

Vuosittain käytössä oleva määräraha on n. 700 000 €

Lisätietoja:

www.ymparisto.fi/los >Rahoitus ja avustukset >Kansallinen rahoitus

www.ara.fi >Avustukset >Korjaus- ja energia-avustukset >Talousjätevesiavustus

www.nba.fi/rky1993 (Valtakunnallisesti merkittävät kulttuurihistorialliset ympäristöt)

Ympäristötyömäärärahalla parannetaan ympäristön tilaa ja käyttökelpoisuutta

Ympäristötyömäärärahalla, joka myönnetään ympäristöministeriön ja maa- ja metsätalousministeriön budjet-tivaroista, tuetaan vuosittain yksittäisiä (kuntien) ympäristöhankkeita, joilla parannetaan ympäristön tilaa ja käyttökelpoisuutta. Määrärahalla toteutetaan yleensä kuntien ja Lounais-Suomen ympäristökeskuksen välisiä yhteistyöhankkeita. Ympäristökeskus osallistuu hankkeen suunnitteluun (ei siirtoviemärit tai yhdys- ja syöttöve-sijohdot) ja toteutukseen joko kokonaan tai osittain. Hankkeella tulee olla huomattavaa merkitystä ympäristön tai luonnonsuojelun kannalta.

- Vesihuoltotyöt, *esimerkiksi siirtoviemärit sekä yhdys- ja syöttövesijohdot.*
- Ympäristönsuojelua ja luonnonsuojelua edistävät hankkeet, *esimerkiksi perinnemaiseman kunnostukset, lintutornit, pohjavesialueiden suojelu-suunnitelmat sekä maatalouden vesiensuojelun suunnitteluhankkeet.*
- Vesistökunnostukset, *esimerkiksi lintuvesikunnostukset ja valuma-aluekunnostukset.*
- Valtion jätehuoltotyöt, *esimerkiksi pilaantuneiden maa-alueiden kun-nostukset "isännättömillä" kohteilla, joiden pilaajaa ei ole saatu selville.*

Ympäristötyömäärärahalla tuettujen hankkeiden tulee edistää luonnon- ja ympäristönsuojelua sekä maisema- tai kulttuuriarvojen säilymistä. Ympäristötyömäärärahalla voidaan tukea pienistä n.10 000€ suunnitteluhankkeista jopa usean miljoonan euron rakentamishankkeisiin.

Tuen määrä: Valtion tuen osuus on yleensä noin 30–50% toteutuneista kustannuksista, loput kustannuksista maksaa hyödyn saaja.

Lisätietoja:

www.ymparisto.fi/los >Ympäristön suojelu >Ympäristön hoito ja kunnostus.

MAAKUNNAN KEHITTÄMISRAHALLA YMPÄRISTÖSTÄ MAAKUNNAN VETOVOIMATEKIJÄ

Maakunnan kehittämisrahalla tuetaan alueiden kehittämistä sekä seutukuntien ja maakuntien välistä yhteistyötä. Kehittämisrahalla voidaan toteuttaa maakunnan kehittämistarpeisiin vastaavia hankkeita, joilla on maakunnallista vaikuttavuutta. Rahoitettavien hankkeiden tulee toteuttaa Varsinais-Suomen tai Satakunnan maakuntaohjelmaa sekä vuosittain laadittavia maakuntaohjelmien toteuttamissuunnitelmia.

Satakunta

Satakunnan maakuntaohjelmassa ympäristön kannalta olennainen painopiste on **kilpailukykyisen elin- ja toimintaympäristön kehittäminen**, jossa on mm. yhdyskuntarakennetta, vesi- ja jätehuoltoa, energiaa sekä luonto- ja kulttuuriympäristöä koskevia toimenpide- ja hankekokonaisuuksia.

- Satakunnan vesistöjen parantamisohjelman toteuttaminen (SATA-VESI-ohjelma).
- Selkämeri-teemavuoden (2008–2009) tavoitteiden toteuttaminen.
- Ilmastomuutoksen hillintä ja siihen sopeutuminen.
- Luonnonhoitoon liittyvän yrittäjyyden sekä luonnon monimuotoisuuden edistäminen (Lumomaa-ohjelma).
- Ympäristötietoisuuden ja ympäristökasvatuksen edistäminen sekä ympäristötutkimusta koskevan yhteistyön tehostaminen maakunnan sisällä ja maakuntien välillä.

Haku

Hakijat: Julkis- ja yksityisoikeudelliset oikeushenkilöt sekä luonnolliset henkilöt. Tukea voidaan myöntää useammalle kuin yhdelle tuen saajalle yhteisesti.

Tuen määrä: Yleensä enintään 70% kokonaiskustannuksista (erityisperusteella tukea voidaan myöntää yli 70 %).

Hakuaika: Jatkuva.

Mistä: Maakunnanliitot (Satakuntaliitto, Varsinais-Suomen liitto).

Kriteerit: Tukea ei voida myöntää investointeihin.

Varsinais-Suomi

Varsinais-Suomen maakuntaohjelmassa yhtenä tavoitteena on **ympäristöstä tehdään maakunnan vetovoimatekijä**, jota toteutetaan kolmella toimenpidekokonaisuudella.

- Vesiensuojelu (Pro Saaristomeri -ohjelma) ja luonnon monimuotoisuuden sekä puhtaan ympäristön turvaaminen, *esimerkiksi vähentämällä maatalouden päästöjä vesistöihin* (TEHO-hanke).
- Yhdyskuntahuolto ihmisten ja ympäristön parhaaksi, *esimerkiksi kehittämällä vesi- ja jätehuoltoa*.
- Yhdyskunnista viihtyisiä ja turvallisia.

Lisätietoja:

www.varsinais-suomi.fi > Aluekehittäminen > Kansalliset ohjelmat > Maakuntaohjelma

www.satakunta.fi > Satakuntaliitto > Hankerahoitus > Maakunnan kehittämisraha

ENERGIATUKEA UUSIUTUVILLE ENERGIALÄHTEILLE JA ENERGIAANSÄÄSTÖÖN

Energiatukea voidaan myöntää investointi- ja kehittämishankkeille, jotka edistävät uusiutuvien energialähteiden käyttöä. Energian säästöön ja energian käytön tehostamiseen liittyvät hankkeet kuuluvat myös mahdollisiin rahoituskohteisiin.

- Hyväksytyn asiantuntijan tekemät energiansäästöselvitykset. Tuki on suunnattu erityisesti yrityksille ja yhteisöille. Tuki on n. 40 % kustannuksista.
- Energian säästöä ja kotimaisia energialähteitä hyödyntävät investoinnit. Tukea on mahdollista saada enintään 30 % kustannuksista.

Haku

Hakijat: Yritykset ja yhteisöt

Mistä: TE-keskukset

Lisätietoja:

www.te-keskus.fi/varsinais-suomi >Rahoitus >Energiatuki

www.te-keskus.fi/satakunta >Rahoitus >Energiatuki

Kunnat ja tietyissä tapauksissa Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA) myöntävät energia-avustuksia asuinrakennuksille.

Lisätietoja saa omasta kunnasta ja osoitteesta www.ara.fi >Avustukset >Korjaus- ja energia-avustukset

SAARISTOMEREN SUOJELUA

Centrum Balticum -säätiön Saaristomeren Suojelurahaston toiminta painottuu Saaristomeren suojeluun ja erityisesti rehevöitymisen torjuntaan. Tavoitteena on **rehevöittävän ravinnekuormituksen vähentäminen** kaikista lähteistä. Konkreettisilla toimenpiteillä, vesiensuojelun neuvontatyöllä sekä tutkimustuloksia seuraamalla ja hyödyntämällä pyritään parantamaan Saaristomeren tilaa.

Saaristomeren Suojelurahaston monivuotisessa toimenpideohjelmassa on mm. seuraavia toimenpiteitä:

- Maatalouden ravinnepestöjen vähentäminen etenkin tilakohtaisella neuvonnalla, jolla tähdätään mm. ympäristösuunnitelmien tekoon ja sitä kautta tehokkaihin erityisympäristötukikohteisiin kuten suojavyöhykkeisiin.
- Jätevesistä tulevan kuormituksen vähentäminen, *esimerkiksi viemäriverkostojen kehittämällä tai jätevesien käsittelyyn liittyvällä neuvonnalla.*
- Veneilyn haittavaikutusten vähentäminen, *esimerkiksi septitankkien imutyhjennysasemien hankintaa tukemalla.*
- Ympäristö- ja suojelutietoisuuden kasvattaminen ja tutkimus. *Esimerkiksi pilottivaiheessa olevat vesiensuojelun tutkimushankkeet ja parhaiden käytäntöjen levittäminen sekä yleistä suojelutietoisuutta vahvistavat hankkeet (ohjevihkoset, ympäristökasvatus kouluissa, yhteistyö kansalaisjärjestöjen kanssa).*

Saaristomeren Suojelurahasto on osa Centrum Balticum -säätiötä, jonka ovat perustaneet Turun, Uudenkaupungin, Rauman, Porin ja Vaasan kaupungit, Turun Yliopistosäätiö, Åbo Akademi, Turun Kauppakorkeakoulun tukisäätiö sekä Varsinais-Suomen liitto.

Saaristomeren Suojelurahaston toimintaan voivat osallistua yksityishenkilöt, yritykset ja yhteisöt lahjoituksella, kohdennetulla hankeyhteistyöllä tai nimikkohankkeella. Kertyneet varat käytetään konkreettisiin toimenpiteisiin ja ympäristötietoisuuden lisäämiseen Saaristomeren tilan parantamiseksi.

A photograph showing two researchers in waders and red gloves using electrofishing equipment in a stream. The researcher on the left is holding a long metal electrode, and the researcher on the right is holding a blue electrode connected to a white control box. The background consists of dense green and yellow foliage.

Eu-osarahoitteiset kansalliset ohjelmat

EAKR-OHJELMAT

– SUOMESTA HYVÄ PAIKKA ASUA, ELÄÄ JA TEHDÄ TYÖTÄ

Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) tuetaan yritystoiminnan, saavutettavuuden, osaamisen ja toimintaympäristöjen kehittämistä. Tavoitteena on tehdä Suomesta hyvä paikka asua, elää ja tehdä työtä sekä kehittää asukkaiden osaamista ja parantaa työllisyyttä. EAKR-ohjelmilla keskitytään erityisesti pienten ja keski suurten yritysten tukemiseen – aloittaviin yrityksiin ja uusiin ideoihin. Tuella pyritään myös tasaamaan Suomen alueellisia eroja ja kehittämään ns. haasteellisia alueita.

Ohjelmalla tuetaan myös **elinkeinotoiminnan edellytyksiä edistäviä ympäristöhankkeita**, joilla parannetaan

- 1) ympäristön laatua; *esimerkiksi ympäristönsuojeluinvestoinnit sekä ilmastomuutokseen ja ympäristöriskeihin liittyvät hankkeet* (mm. ympäristön kannalta suotuisten tuotantomenetelmien ja tuotteiden käyttöönottoa sekä kehittämistä yrityksissä).
- 2) toimintaympäristöjä; *esimerkiksi matkailuun liittyvät luonnon- ja kulttuuriympäristön kunnostushankkeet*.

Rahoitettavien hankkeiden tulee tukea Etelä-Suomen ja Länsi-Suomen kilpailukyky- ja työllisysohjelmia. Ohjelmien tavoitteena on tasa-arvon, kumppanuuden ja kestävä kehityksen edistäminen. Ohjelman rahoitus kohdentuu seuraavasti: Haasteelliset alueet 67%, suuraluoteemat 28% ja suuret kaupunkialueet 5%. Hankkeissa on oltava mukana myös muuta rahoitusta (yksityistä tai julkista) yleensä vähintään 30%.

EAKR-rahoituksella tuetaan erityisesti haasteellisia alueita: Satakunta ja Varsinais-Suomesta Turunmaan, Loimaan ja Vakka-Suomen seutukunnat. Varsinais-Suomessa toteutetaan Etelä-Suomen ja Satakunnassa Länsi-Suomen kilpailukyky- ja työllisysohjelmia.

Haku

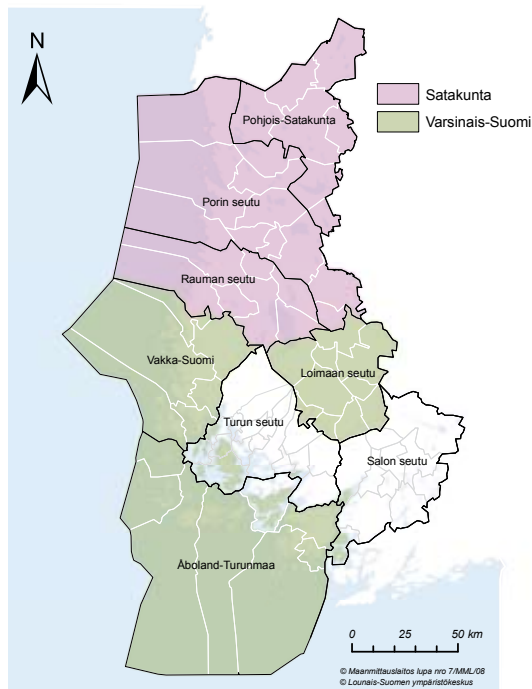
Hakijat (vaihtelevat toimintalinjoittain): Kunnat, kuntayhtymät, oppilaitokset, korkeakoulut, tutkimus- ja kehittämisorganisaatiot, yhteisöt, järjestöt ja alueviranomaiset.

Hakijat yritystoiminnassa: Yritykset, kehitysyhtiöt, teknologiakeskukset ja yrityksiä palvelevat organisaatiot sekä yritystoimintaa aloittavat henkilöt.

Hakuaika: Jatkuva (hakemukset käsitellään jaksoittain).

Mistä: Maakunnan liitot, TE-keskukset, Lounais-Suomen ympäristökeskus.

Kriteerit: Pelkkiä investointeja sisältäviä hankkeita tuetaan valikoidusti.

Länsi-Suomen ohjelmassa ympäristöhankkeiden osalta painotetaan seuraavia toimenpiteitä:

- Ympäristön tilan säilyttäminen ja parantaminen (tuotekehitystoiminta ja tutkimus) sekä luonnonvarojen hallitun käytön edistäminen, *esimerkiksi jätevesien käsittely, energiansäästö, jätteet, melu, uusiutuvat energialähteet tai ilmastonmuutoksen hallinta ja torjunta*.
- Luonnon- ja kulttuuriympäristön sekä rakennusperinnön hoito.
- Luonnon monimuotoisuuden säilyttäminen.
- Vesistöjen käyttömahdollisuuksien lisääminen ja veden laadun parantaminen.
- Yhdyskuntatekniikan uudenlaisten ratkaisujen kehittäminen Itämeren kuorituksen vähentämiseksi.
- SATAVESI- ohjelman toteutukseen liittyvät hankkeet.

Yritystoiminnan osalta EAKR-rahoitus painottuu pienten ja keski suurten yritysten kokonaisvaltaisiin (osaamis- ja teknologian) kehityshankkeisiin, joiden tarkoituksena on yritysten toimintaympäristön tai yritystoiminnan kehittämisedellytysten parantaminen.

- Kone- ja laiteinvestoinnit, jotka edistävät ympäristöystävällisen teknologian kehittämistä ja käyttöönottoa, energiansäästöä tai uusiutuvien energialähteiden käyttöä (mm. ympäristönhallinnan järjestelmien kehittämistä tai saastumista ehkäisevää teknologiaa).

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Yritystoiminnan rahoituksesta vastaa Satakunnan TE-keskus.

Länsi-Suomen ohjelman julkinen rahoitus (EAKR, valtio ja kunnat) kaudella 2007–2013 on 398 milj. €, josta 20 % tulee käyttää ympäristömyönteisiin hankkeisiin. Julkisen rahoituksen osuus Satakunnassa on noin 11 milj. € vuodessa.

Lisätietoja:

www.rakennerahastot.fi

www.ymparisto.fi/los >Rahoitus ja avustukset >EU-rahoitus

www.satakunta.fi >Satakuntaliitto >Hankerahoitus >Kilpailukyky ja työllisyystavoite ohjelma

www.te-keskus.fi/Satakunta >EU:n rakenne- ja aluepolitiikka >Ohjelmakausi 2007–2013 >Euroopan aluekehitysrahasto

Etelä-Suomen kilpailukyky- ja työllisyysohjelma

Etelä-Suomen ohjelmassa ympäristöhankkeiden osalta painotetaan seuraavia toimenpiteitä.

- Itämeren ja vesistöjen suojelun suunnitteluhankkeet.
- Luonto- ja kulttuurimatkailun kehittäminen ja kulttuuriperintökohteiden kunnostaminen.
- Ympäristöriskien hallintaan liittyvät hankkeet, esimerkiksi ilmastonmuutoksen huomioiminen ja Itämeren sekä järvien ja jokivesistöjen suojeleminen.

Yritystoiminnan osalta EAKR-rahoitus painottuu pienten ja keskisuurten yritysten ympäristöteknologiahankkeisiin kuten uusiutuvien energianlähteiden tuotekehitystoimintaan sekä bioenergian käyttöönottoon.

- Uusiutuviin energialähteisiin perustuvan energian tuotantoon ja käyttöön liittyvä testaus ja tuotekehitys.
- Asiantuntijapalveluiden hankinta.
- Bioenergian hyödyntämiseen liittyvät investoinnit, esimerkiksi biopolttoaineiden tuotantolaitokset ja biopolttoaineita käyttävät kattilalaitokset.

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrahasto

Yritystoiminnan hankkeiden rahoituksesta vastaa Varsinais-Suomen TE-keskus.

Etelä-Suomen ohjelman julkinen rahoitus kaudella 2007–2013 on 345 milj.€, josta 18,5 % tulee käyttää ympäristömyönteisiin hankkeisiin. Julkisen rahoituksen osuus Varsinais-Suomessa on n. 4,5 milj.€ vuodessa.

Lisätietoja:

www.rakennerahastot.fi

www.varsinais-suomi.fi >EU-ohjelmat ja hankerahoitus >EU-ohjelmakausi 2007–2013 >Kilpailukyky ja työllisyysohjelma

www.te-keskus.fi/Varsinais-Suomi >EU:n rakenne- ja aluepolitiikka >Ohjelmakausi 2007–2013

www.ymparisto.fi/los >Rahoitus ja avustukset >EU-rahoitus

RAHOITUSTA MAASEUDUN YMPÄRISTÖSUOJELUUN JA KEHITTÄMISEEN

Maaseudun ympäristönsuojelua ja kehittämistä tuetaan EU:n maaseuturahastosta ohjelmakaudella 2007–2013. EU:n maaseuturahastosta on mahdollista hakea tukea toimenpiteille, joiden tavoitteena on elinvoimaisen ja toimivan maaseudun säilyttäminen, ympäristön tilan parantaminen ja uusiutuvien luonnonvarojen kestävä käyttö. Maaseuturahaston varoin toteutetaan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa.

Maaseudun kehittämisrahoitus

Maaseudun kehittämisohjelmassa tuetaan maaseutuelinkeinojen monipuolistamista maataloilla ja pienissä yrityksissä. Hankkeiden tulee vastata Manner-Suomen maaseutuohjelman tavoitteita, lisäksi hankkeiden tulee olla Varsinais-Suomen/Satakunnan alueellisen maaseudun kehittämissuunnitelman valintakriteerien mukaisia haettaessa tukea TE-keskuksilta.

Varsinais-Suomi

Kehittämisrahoituksella tuetaan hankkeita, joiden tavoitteena on **maaseutuperinnön edistäminen ja säilyttäminen sekä maaseudun asumisviihtyvyys**, esimerkiksi maaseutumatkailua sekä palvelujen ja kylien kehittämistä tukevat hankkeet.

- Luonto- ja kulttuuriympäristön säilyttämiseen liittyvät hankkeet, jotka tukevat paikallista yrittäjyyttä.
- Ympäristökuormitusta vähentävien menetelmien käyttöönotto, *esimerkiksi bioenergian tuotantoon liittyvät investoinnit, koulutus ja tiedotus.*
- Maaseudun kylien kehittäminen ja kunnostus, erityisesti kyläsuunnitelmien toteutus.

Haku

Hakijat: Yksityis- ja julkisoikeudelliset yhteisöt ja säätiöt, esimerkiksi kylä- tai kulttuuriyhdistykset, 4H -yhdistykset, ympäristöjärjestöt, maamiesseurat, kunnat, kuntayhtymät tai oppilaitokset.

Hakuaika: Jatkuva.

Mistä: TE-keskuksen maaseutuosastolta tai Leader-toimintaryhmistä. Päätöksen tuen myöntämisestä tekee TE-keskus.

Kriteerit: Tuen ulkopuolelle jäävät pääsääntöisesti vesi- ja jätehuoltoinvestoinnit sekä vesistökunnostusten toteutus.

Kehittämisrahoituksella tuetaan hankkeita, joiden tavoitteena on **maaseutualueiden elämänlaadun parantaminen ja maaseudun elinkeinoelämän monipuolistaminen**.

- Metsäalan toimijoille ja metsänomistajille järjestettävä luonnonhoitokoulutus, jolla pyritään minimoimaan metsätalouden haittavaikutuksia vesistöihin ja maisemiin.
- Luonto- ja kulttuuriympäristön säilyttämiseen liittyvät hankkeet, jotka tukevat paikallista yrittäjyyttä.
- Ympäristökuormitusta vähentävien menetelmien käyttöönotto, *esimerkiksi bioenergian tuotantoon liittyvät investoinnit, koulutus ja maatilojen energiakatselmukset*.
- Maaseudun kylien kehittäminen ja kunnostus, *erityisesti kyläsuunnitelmien toteutus*.

Leader-toiminta

Leader-toimintaryhmän rahoituskiintiöstä tukea haettaessa hankkeiden tulee vastata ko. Leader-toimintaryhmän kehittämissuunnitelman alueellisia painotuksia. Leader-toimintaryhmät kannustavat suunnittelemaan paikallisia, yleishyödyllisiä tai elinkeinotoimintaa edistäviä hankkeita. Käytännön toteutuksesta vastaavat yleensä paikalliset asukkaat.

LEADER -toimintaryhmät

Toimintaryhmien kehittämissuunnitelmiin on mahdollista tutustua Varsinais-Suomen ja Satakunnan alueella toimivien Leader-ryhmien sivustoilta:

Aktiivinen Pohjois-Satakunta ry www.aktiivinen.fi

I samma båt – samassa veneessä rf ry www.sameboat.fi

Joutsenten reitti ry www.joutsentenreitti.fi

Karhuseutu ry www.karhuseutu.fi

Lounais-Suomen Maaseudun Kehittämisyhdistys ry www.luontevastimaalla.fi

Maaseudun kehittämissyhdystys Ravakka ry www.ravakka.fi

Pyhäjärvisuon Kehittämissyhdystys ry pyhajarvisuon.net

Varsinais-Suomen jokivarsikumppanit ry www.jokivarsi.org

Varsin Hyvä ry www.varsinhyva.net

Lisätietoja:

www.mavi.fi

www.te-keskus.fi/varsinais-suomi >maaseutuelinkeinot >maaseudun kehittäminen

www.te-keskus.fi/satakunta >maaseutuelinkeinot >maaseudun kehittäminen.

www.maaseutu.fi >Manner-suomen maaseudun kehittämisohjelma.

Maatalouden ympäristötuet ja ei-tuotannolliset investointituet

Maatalouden ympäristötuki jakautuu kaikille viljelijöille tarkoitettuihin perus- ja lisätoimenpiteisiin sekä niitä täydentäviin, tehokkaita ympäristönsuojelu- ja -hoitotoimia edellyttäviin, erityisympäristötukisopimuksiin. Tavoitteena on maatalous- ja puutarhatuotannon harjoittaminen kestävästi niin, että tuotanto kuormittaa ympäristöä nykyistä vähemmän, maatalouden luonnon monimuotoisuuden ja kulttuurimaisemien säilyminen turvataan sekä tuotannon harjoittamisen edellytykset säilyvät hyvinä myös pitkällä aikavälillä. Erityisympäristötukisopimukset on suunnattu mm. vesiensuojeluun, luonnon ja viljelymaiseman monimuotoisuuden säilyttämiseen ja hoitoon sekä luonnonmukaiseen viljelyyn.

Erityisympäristötukea voi hakea seuraaviin toimenpiteisiin:

10-vuotinen sopimus:

- Turvepeltojen pitkäaikainen nurmiviljely

5- tai 10-vuotinen sopimus:

- Suojavyöhykkeen perustaminen ja hoito.
- Monivaikutteisen kosteikon hoito.
- Luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistäminen.

5-vuotinen sopimus:

- Pohjavesialueiden peltoviljely
- Perinnebiotoopin hoito.
- Säätsalaojitus.
- Säätekastelu.
- Kuivatusvesien kierrätys.
- Luonnonmukainen viljely.
- Luonnonmukainen viljely ja kotieläintuotanto.
- Alkuperäisrotujen kasvattaminen.

Vuonna 2007 Varsinais-Suomen alueella maatalouden ympäristötuen perustukea maksettiin n. 40 milj. € ja erityistukia 4,8 milj. €. Satakunnan alueella perustukea maksettiin n. 19 milj. € ja erityistukia n. 2 milj. €.

Lisätietoja:

www.mmm.fi >Maatalous >Tuet >Viljelijätuet

www.mavi.fi

www.maaseutu.fi >Maaseudun kehittäjä >Leader toimintayhymät

www.ymparisto.fi/los/maatalous

Haku

Hakijat ja kriteerit: Erityisympäristötukea hakevan viljelijän on sitouduttava ympäristötuen ehtoihin ja hänen hallinnassaan olevan tukikelpoisen peltopinta-alan on oltava vähintään 3 ha. Rekisteröityjen yhdistysten on mahdollista hakea perinnebiotooppien hoitoa sekä monivaikutteisen kosteikon hoitoa koskevia erityistukisopimuksia Leader-toimintatavan mukaisesti.

Hakuaika: Keväällä maataloustukihauun yhteydessä.

Mistä: TE-keskukset.

Maatalouden ympäristötukijärjestelmää täydentää **ei-tuotannollisten investointien tukijärjestelmä**. Ei-tuotannollista investointitukea voi hakea arvokkaiden perinnebiotooppien alkuraivaukseen ja aitaamiseen sekä monivaikutteisen kosteikon perustamiseen. Hakijoina voivat olla maatalouden harjoittajien lisäksi Leader-toimintaryhmän alueella olevat rekisteröidyt yhdistykset, jolloin tukea haetaan Leader-rahituksen kautta. Investointituelle peruskunnostetun perinnebiotoopin tai rakennetun kosteikon hoitoon on haettava 5- tai 10-vuoden erityistukisopimus investoinnin toteutuksen jälkeen. Ei-tuotannollinen investointi on toteutettava 1–3 vuoden aikana. Tukea haetaan TE-keskuksesta.

LIFE+ RAHOITUKSELLA EDISTETÄÄN LUONNON- JA YMPÄRISTÖNSUOJELUA

Life+ rahoittaa laajoja (kokonaiskustannukset yleensä yli miljoona euroa) **luonnon- ja ympäristönsuojelun hankkeita, joilla toteutetaan yhteisön ympäristöpolitiikkaa ja lainsäädäntöä.** Hankkeiden tavoitteena tulee olla sellaisten ympäristöratkaisujen tavoittelu, joista levitetään tietoa aktiivisesti muille toimijoille ja joita muut toimijat myös alkavat käyttää. Ohjelman yhtenä tavoitteena on tutkimus- ja kehittämistulosten sekä niiden laajan soveltamisen lähentäminen.

Life+ hankkeet käsittelevät tärkeimpiä ympäristöasioita (*esim. ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen sekä biodiversiteetti*) ja ne on jaettu kolmeen aihepiiriin:

- Luonto ja biologinen monimuotoisuus: Parhaat käytännöt -hankkeita ja/tai demonstraatiohankkeita, joilla pyritään luontotyyppien ja lajien suojeluun pitkällä tähtäimellä. Hankkeita toteutetaan lähinnä Natura 2000-alueilla ja niiden tulee edistää lintu- ja luonto-direktiivin toteuttamista.
- Ympäristöpolitiikka ja hallinto: Hankkeissa kokeillaan uusia toimintamalleja ja tekniikoita seuraavilla ympäristöön liittyvillä aihealueilla: ilmastonmuutos, vesivarat, ilma, maaperä, kaupunkiympäristö, melu, kemikaalit, ympäristö ja terveys, jäte ja luonnonvarat sekä metsät.
- Tiedotus ja viestintä: Ympäristöasioita koskevan tiedon levittäminen.

LIFE+ -tuki myönnetään parhaille, tärkeimpiä ympäristöasioita käsitteleville hankkeille, joissa syntyy toteuttamiskelpoisia ja määrällisesti ja laadullisesti mitattavia konkreettisia tuloksia.

LIFE+ -välineestä rahoitettavat hankkeet voivat olla monikansallisia useassa maassa toteutettavia, mikäli monikansallinen yhteistyö tuo lisäarvoa hankkeelle. Monikansallisuus ei kuitenkaan ole välttämättömyys hankkeen hyväksyttävyydelle. Hankkeet voidaan kuitenkin toteuttaa vain EU:n alueella.

Suomen osuus Life+ -rahoituksesta on n. 55–60 milj.€ kaudella 2007–2013.

Haku

Hakijat: Julkinen viranomainen tai muu julkinen elin sekä yksityinen kaupallinen tai ei-kaupallinen organisaatio.

Tuen määrä: n. 30–50 % tukikelpoisista kustannuksista (yleensä 50%).

Kriteerit: LIFE+ -tukea ei myönnetä perustutkimukseen eikä jo olemassa olevan teknologian investointeihin. Hankkeilla ei tule tavoitella kilpailuetua.

Lisätietoja:

www.ymparisto.fi/life, josta löytyy myös tietoa aiemmista Life-hankkeista.
ec.europa.eu/environment/life

ESR-RAHOITUKSELLA YMPÄRISTÖASIOIDEN OSAAMISTA JA VÄLITYÖMARKKINOITA

21

Manner-Suomen ESR -ohjelmalla rahoitetaan työntekijöiden osaamiseen, työllisyyden lisäämiseen, työolojen parantamiseen ja henkilöstön hyvinvointiin liittyviä hankkeita. Hankkeiden tavoitteina ovat tasa-arvoisuus, työntekijöiden ja yrittäjien hyvä osaaminen, työllistymisen edistäminen ja syrjäytymisen ehkäisy – ESR-toiminnassa korostetaan erityisesti kestävän kehityksen sosiaalista ulottuvuutta. Euroopan sosiaalirahastosta rahoitetaan myös **ympäristöasioiden osaamiseen, ympäristökasvatukseen ja välityömarkkinoihin** (toiminta ja palvelut, joilla edistetään vaikeasti työllistyvien sijoittumista avoimille työmarkkinoille) liittyviä hankkeita.

- Ympäristökoulutus, ympäristöosaamisen kehittäminen sekä ympäristöalan koulutustarpeiden ennakointi pienissä ja keskisuurissa yrityksissä. Koulutushankkeet toteutetaan hankintamenettelyllä (kilpailutus).
- Ympäristöyrittäjyys.
- Välityömarkkinat, esimerkiksi pitkäaikaistyöttömien työllistäminen ympäristön kunnostustehtäviin.

Tavoitteena on aina oltava avoimille työmarkkinoille työllistämisen edistäminen.

Haku

Tuen määrä: Hankkeen luonteesta ja kohderyhmästä riippuen 50 – n.75 % todellisista kustannuksista.

Hakuaika: Jatkuva. Hakemusten käsittely-ajoista ilmoitetaan rahoittajaviranomaisten internet sivuilla.

Mistä: TE-keskukset (TEM:n hallinnonalaan kuuluvat hankkeet) ja lääninhallitukset (opetusministeriön hallinnonala).

Tukea voi hakea myös hankkeessa mukana olevien yhteistyökumppanien todellisiin toteutuviin kustannuksiin ja julkisten hankintojen mukaisesti kilpailutettuihin tarpeellisiin ostopalveluihin/alihankintoihin.

Lisätietoja:

www.te-keskus.fi >Varsinais-Suomi/Satakunta >Rahoitus >EU:n rakenne- ja aluepolitiikka >Ohjelmakausi 2007–2013 >Euroopan sosiaalirahasto

www.rakennerahastot.fi >EU:n rakennerahasto-ohjelmat >ESR-ohjelma Manner Suomessa

Eu-osarahoitteiset kansainväliset ohjelmat

Central-Baltic -ohjelma tukee paikallis- ja aluetason rajat ylittävää yhteistyötä keskisen Itämeren alueella. Ohjelman painopistealueina ovat **yritystoiminta, matkailu, kulttuuri, infrastruktuuri, terveys, koulutus ja ympäristö**. Ohjelman tavoitteina ovat terveellinen ja turvallinen ympäristö taloudellisesti kilpailukykyinen ja innovatiivinen alue sekä vetovoimaiset ja dynaamiset yhteisöt. Hankkeen edellytyksenä on, että siihen osallistuu yhteistyökumppaneita vähintään kahdesta ohjelma-alueen maasta.

Ohjelmalla tuetaan esimerkiksi seuraavanlaista ympäristöön liittyvää yhteistyötä:

- Kestävä aluesuunnittelu ja ympäristön hoito, *esimerkiksi jäte- ja vesihuollon kehittäminen, ympäristöriskien ennaltaehkäisy ja hallinta, ympäristökuormituksen vähentäminen* (erityisesti Itämereen kohdistuva), *kaupunkiympäristöjen kehittäminen, energiatehokkuus sekä uusiutuvat energialähteet*.
- Suomenlahden ja sen lähiympäristön tilan parantaminen, *esimerkiksi meriturvallisuus*.
- Alueen toimijoiden ympäristötietoisuuden lisääminen ympäristökoulutuksella ja -kasvatuksella.
- Alueen kulttuuriympäristöjen säilyttäminen ja parantaminen.
- Saaristoalueiden ympäristön tilan parantaminen, *esimerkiksi kehittämällä saaristoalueille sopivia jäte- ja vesihuollon toimenpiteitä sekä energiaratkaisuja*.
- Ympäristöosaamisen kehittäminen sekä ympäristötietotaidon vaihto.

Kokonaisbudjetti Central Baltic -ohjelmalle kaudella 2007–2013 on n. 125 milj. €.

Central Baltic-in ohjelma-alue. Suomessa ohjelma-alueeseen kuuluvat Varsinais-Suomen, Uudenmaan, Itä-Uudenmaan ja Kymenlaakson maakunnat ja Ahvenanmaa sekä liittännäisalueina Häme, Päijät-Häme ja Etelä-Karjala. Ohjelmaa toteutetaan Suomen lisäksi Virossa, Latviassa ja Ruotsissa.

Lisätietoja:

www.centralbaltic.eu

www.ymparisto.fi/los >Rahoitus ja avustukset

>EU-rahoitus >Central Baltic

Haku

Hakijat: Kunnat ja kuntayhtymät, viranomaiset ja muut julkiset toimijat, alueelliset toimijat kuten kunnalliset kehittämissyhtiöt, yliopistot ja muut tutkimus- ja oppilaitokset sekä ympäristöjärjestöt ja muut kansalaisjärjestöt.

Hakuaika: Vuosittaiset hakukierrokset.

Mistä: Ohjelmasihteeristö Suomessa (Joint Technical Secretariat), Turku.

Valtion vastinrahoitus (Suomi): Lounais-Suomen ympäristökeskus, Varsinais-Suomen liitto sekä Etelä-Suomen lääninhallitus.

Botnia-Atlantica on rajat ylittävän yhteistyön ohjelma, jonka tavoitteena on vahvistaa maiden välistä itä-länsi yhteistyötä **kehittämällä esimerkiksi ympäristön ja kulttuuriperinnön suojelua ja hallinnointia**. Ympäristöprojektit toteutetaan **vähintään kahden eri maan ja alueen välillä**.

Ohjelmalla tuetaan esimerkiksi seuraavanlaista ympäristöön liittyvää yhteistyötä:

- Meri-, rannikko- ja tunturialueiden ympäristön tilan seuraaminen sekä biologiseen monimuotoisuuteen, puhtaaseen ympäristöön ja ilmastomuutokseen liittyvät toimet.
- Saaristo-, rannikko- ja tunturialueiden yhdyskuntien ja maailmanperintökohteiden kulttuurihistoriallisiin arvoihin perustuvan toiminnan kehittäminen.
- Luonnon saavutettavuuden parantaminen ja luontoarvojen hyödyntäminen.
- Viranomaisten välinen yhteistyö onnettomuuksien ehkäisemiseksi ja onnettomuuksien jälkeisten ympäristövaikutusten vähentämiseksi.
- Maailmanperintökohteiden sekä potentiaalisten maailmanperintökohteiden välinen kokemustenvaihto.
- Yhteistyö elinkeinoelämän ja yhdyskuntien jäännöstuotteiden hyödyntämisen sekä materiaalien uusiokäytön lisäämiseksi, *esimerkiksi romu, jätteet, viemäriete, metsäjäte ja lannoitteet*.
- Osaamisen vaihto ekologisten poltto- ja muiden aineiden käytön lisäämisessä sekä ympäristöä säästävä energiatuotanto.

Kokonaisbudjetti Botnia Atlantica -ohjelmalle (EAKR + valtio ml. Norja) kaudella 2007–2013 on n. 66 milj. €.

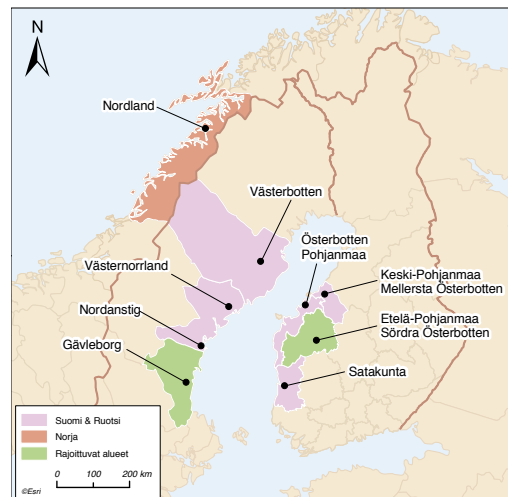
Haku

Hakijat: Julkinen tai yksityinen yhteisö.

Hakuaika: Jatkuva.

Mistä: Ohjelmasihteeristö, Västerbottenin lääninhallitus Uumaja.

Valtion vastinrahoitus (Suomi): Pohjanmaan liitto

Botnia Atlantican ohjelma-alue.

Lisätietoja:

Satakuntaliiton yhteydessä on Botnia Atlantica -ohjelman tiedotuspiste, mistä saa lisätietoja ohjelmasta ja sen toteuttamisesta.

www.satakunta.fi >Hankerahoitus >Botnia-Atlantica

www.botnia-atlantica.eu

www.obotnia.fi >Pohjanmaan liitto >Hankerahoitus >Botnia-Atlantica -ohjelma

ITÄMEREN OHJELMA (BALTIC SEA REGION PROGRAMME) – VALTIOIDEN VÄLISIÄ HANKKEITA

Itämeren ohjelmalla tuetaan valtioiden välisiä hankkeita, joiden tavoitteena on kilpailukykyinen, alueellisesti integroitu ja kestävä Itämeren alue. Tavoitteeseen tähdätään rahoittamalla neljää toimintalinjaa: **inno-vaatitointi, alueen ulkoinen ja sisäinen saavutettavuus, Itämeri yhteisenä voimavarana sekä kaupunkien ja alueiden kilpailukyky.** Yhteistyöhön tulee osallistua **vähintään kolme ohjelma-alueen maata**, joista kahden on kuuluttava EU-alueelle.

Ohjelmalla tuetaan seuraaviin aihepiireihin liittyviä ympäristöhankkeita:

- Meri- ja rannikkoalueiden kehittäminen.
- Merialueiden ja niiden luonnonvarojen kestävä käyttö.
- Meriturvallisuus, *esimerkiksi onnettomuuksiin varautuminen ja riskien hallinta.*
- Itämeren suojeluhankkeet, joilla *esimerkiksi torjutaan Itämeren saastumista.*
- Kestävän kehityksen huomioon ottaminen liikenteessä.

Kokonaisbudjetti Itämeren ohjelmalle kaudella 2007–2013 on 286 milj.€, josta EAKR-rahoituksen osuus on n. 236 milj.€.

Itämeren ohjelman ohjelma-alue.

Lisätietoja:

www.eu.baltic.net

www.tem.fi > Alueiden kehittäminen > EU:n alue- ja rakennepoliitiikka > yhteenveto EU-ohjelmista > Itämeri

www.ymparisto.fi > Kansainväliset asiat > Euroopan unioni > EU:n rakennerahastojen tuki ympäristöhankkeille

Haku

Hakijat: Valtion alue- ja paikallistason viranomaiset, julkisoikeudelliset elimet ja -organisaatiot sekä näiden muodostamat yhdistykset. Muut organisaatiot voivat toimia liitännäispartnereina, joiden kustannuksia ohjelmasta ei rahoiteta.

Tuen määrä: Kansallisen vastinrahan määrä hanketta kohden on n. 50 000 – 200 000 €.

Mistä: Ohjelmasihteeristö Rostock, Saksa.

Valtion vastinrahoitus (Suomi): Ministeriöltä, jonka toimialaa lähinnä hanke on. Hankkeita voivat rahoittaa TEM, YM tai OPM.

Kriteerit: Ohjelmasta ei rahoiteta yksinomaan tutkimusta sisältäviä hankkeita.

Interreg IV C on tiedon vaihtoa ja tutkimusta rahoittava ohjelma, joka tarjoaa yhteistyömahdollisuuden alue- ja paikallistason viranomaisille ja muille toimijoille. Ohjelman tavoitteena on kehittää yhdessä hyviä käytäntöjä sekä vaihtaa tietoa ja kokemuksia alueiden välillä. Ohjelman painopistealueita ovat **ympäristö ja riskien ehkäiseminen sekä innovatiivisuus ja tietoyhteiskunta**. Ohjelmaa toteutetaan muodostamalla ylikansallisia kokemustenvaihtoverkostoja. Hankkeella tulee olla **yhteistyökumppaneita vähintään kolmesta eri maasta**, joista kahden oltava EU-alueelta ja osallistuttava hankkeeseen rahoituksellisesti.

Ohjelmaa toteutetaan koko EU-alueen lisäksi Norjassa ja Sveitsissä.

Interreg IV C:llä tuetaan seuraaviin aihepiireihin liittyviä ympäristöhankkeita:

- Vesistöjen hoito/suojelu.
- Energia ja kestävä liikenne.
- Kulttuuriperintö ja maisemointi.
- Luonnon monimuotoisuus ja luonnonympäristön säilyttäminen.
- Luonnon ja teknologian riskit, *esimerkiksi ilmastonmuutokseen liittyvät hankkeet*.

Kokonaisbudjetti Interreg IV C-ohjelmalle kaudella 2007–2013 on 405 milj.€.

Haku

Hakijat: Julkisoikeudelliset elimet ja -organisaatiot. Kelpoisuusehdot on määriteltä ohjelman käsikirjassa (Programme Manual), joka löytyy ohjelman internet-kotisivuilta. Ne tahot, jotka eivät täytä kelpoisuusehtoja, voivat osallistua hankkeisiin omalla kustannuksellaan.

Tuen määrä: TEMin myöntämän kansallisen vastinrahan määrä hanketta kohden on n. 50 000 – 200 000€.

Hakuaika: Vuosittaiset hakukierrokset.

Mistä: Ohjelman pääsihteeristö toimii Lillessä Ranskassa. Pääsihteeristöllä on apunaan 4 alueellista toimipistettä: Rostockissa Saksassa, Katowicessa Puolassa, Lillessä Ranskassa (pääsihteeristön yhteydessä) sekä Valenciassa Espanjassa. Kullakin alueellisella toimipisteellä on oma maantieteellinen vastuualueensa. Suomi kuuluu Rostockin vastuualueeseen.

Valtion vastinrahoitus (Suomi): TEM.

Lisätietoja:

www.interreg4c.eu

www.tem.fi >Alueiden kehittäminen >EU:n alue- ja rakennepoliittikka >EU:n rakennerahasto-ohjelmat 2007–2013 >Yhteenveto EU-ohjelmista >Interreg IV C

7. TUTKIMUKSEN PUITEOHJELMA – KANSAINVÄLISTÄ YMPÄRISTÖASIOIDEN TUTKIMUSTA

Euroopan unioni ohjaa ja rahoittaa eurooppalaista tutkimus- ja kehitystoimintaa tutkimuksen puiteohjelmalla. Seitsemännellä puiteohjelmalla rahoitetaan yritysten, yliopistojen ja tutkimuslaitosten kansainvälistä tutkimus-, kehitys- ja innovaatiotoiminnan yhteistyötä, verkottumista sekä tutkijoiden koulutusta ja liikkuvuutta. Seitsemäs puiteohjelma koostuu neljästä erityisohjelmasta: **yhteistyö, ideat, ihmiset ja valmiudet**. Yhteistyö-ohjelma sisältää kymmenen aihealuetta, joista yksi on **Ympäristö ja ilmastotutkimus**.

Ohjelmalla tuetaan seuraaviin aihepiireihin liittyviä ympäristöhankkeita:

- Ilmastonmuutos, saastuminen ja riskit, *esimerkiksi luonnonkatastrofen hallinta sekä ympäristöön liittyvien riskitekijöiden ja ihmisen terveyden välinen vuorovaikutus.*
- Resurssien kestävä hallinta, *esimerkiksi luonnonvarojen ja biologisen monimuotoisuuden säilyttäminen ja kestävä hallinta.*
- Ympäristöteknologiat, *esimerkiksi luonnonympäristön kestävään hoitoon ja suojeluun käytettävät teknologiat.*
- Maapallon kaukokartoitus- ja arviointivälineet kestävää kehitystä varten, *esimerkiksi maapallon ja valtamerien kaukokartoitusjärjestelmä sekä ympäristön ja kestäväan kehityksen seurantamenetelmät.*
- Meriympäristöjen kehitys.

Haku

Hakijat: Yritykset, yliopistot, julkiset tutkimuslaitokset tai tutkimusta tekevät organisaatiot ja ryhmät.

Hakuaika: Ennakkotiedot hakuajoista EU T&K-sihteeristön sivuilla.

Kokonaisbudjetti Ympäristö-teemalle kaudella 2007–2013 on n. 1.9 mrd. euroa.

Lisätietoja:

Suomen EU-T&K -sihteeristö tiedottaa EU:n tutkimuksen puiteohjelmasta, neuvoa ohjelmiin hakeutuvia ja koordinoi kansallista yhteyshenkilöverkostoa.

www.tekes.fi/eu/

<http://cordis.europa.eu>

IEE-RAHOITUKSELLA EI-TEKNOLOGISIA ENERGIA-ALAN PROJEKTEJA

IEE (Intelligent Energy Europe) -ohjelma rahoittaa ei-teknologisia energia-alan projekteja sekä paikallisten ja alueellisten energiatoimistojen perustamista. Ohjelmaa toteutetaan vuosina 2007–2013.

Työohjelmissa määritellään kunkin vuoden projekti- ja energiarahoituksen painopistealueet.

- Kansainväliset projektit.
- Energiatoimistojen perustaminen (suunnattu pääasiassa uusiin jäsenvaltioihin).
- Komission tarjouskilpailujen kautta tilaamat selvitykset yms. (katso työohjelma alla olevasta internet-osoitteesta).

Kokonaisbudjetti IEE-ohjelmalle kaudella 2007–2013 on 727 milj. €.

Ohjelmaa hallinnoi toimeenpanovirasto Executive Agency for Competitiveness and Innovation (EACI).

Haku

Hakijat: Yritykset, yhdistykset ja julkiset yhteisöt. Energiatoimistojen perustamisavustusta voivat hakea julkisyhteisöt.

Tuen määrä: Projekteihin myönnettävän rahoituksen osuus on enintään 75% kustannuksista.

Hakuaika: Rahoitusta projekteihin haetaan vuosittaisen työohjelmien hakuai-
koina.

Mistä: Projektirahoitushakemukset lähetetään EACI:lle.

Kriteerit: Kansainvälisiin projekteihin vaaditaan yhteistyötä vähintään kolmen erimaa- ja osa-puolen välillä.

Lisätietoja:

www.motiva.fi >Toiminta-alueet >Kansainvälinen toiminta >IEE-ohjelma
ec.europa.eu/energy/intelligent

ESPON (European Spatial Planning Observation Network) on Euroopan unionin ja sen jäsenmaiden yhteinen tutkimusohjelma, jonka tavoitteena on parantaa EU:n aluepolitiikan tietopohjaa ja tukea EU-maiden välistä aluesuunnitteluyhteistyötä. **Ohjelman ympäristöprojektit käsittelevät muun muassa ilmastonmuutoksen paikallistaloudellisia ulottuvuuksia sekä EU:n ympäristö-, energia- ja maatalouspolitiikan vaikutuksia.**

1) ESPONin ensimmäisessä tutkimuskokonaisuudessa toteutetaan 30–40 teemallista tutkimushanketta vuosina 2007–2013. Hakeutuminen hankkeisiin noudattaa esimerkiksi EU:n puiteohjelmista tuttua tarjousmenettelyä: Tutkimuslaitokset eri EU-maista muodostavat tutkimusryhmän ja tekevät käsillä olevaa aihetta koskevan tutkimussuunnitelman. Hankkeen toteuttajaksi valitaan parhaan suunnitelman tehnyt tutkimusryhmä.

2) ESPON 2013-ohjelma pyrkii tutkimusten konkreettisuuteen ja hyödynnettävyyteen. Niinpä ESPONin toinen ohjelmakokonaisuus antaa mahdollisuuden aluesuunnittelualan toimijoille eri maissa määritellä tärkeäksi näkemiään tutkimusaiheita ja osallistua niiden toteuttamiseen yhdessä tutkimuslaitosten kanssa. Tutkimusaiheita koskevat ehdotukset voivat liittyä esimerkiksi tietäntyyppisten alueiden kehittämisen haasteisiin tai uudentyyppisten kehittämishankkeiden testaukseen.

Kokonaisbudjetti Espo-ohjelmalle kaudella 2007–2013 on lähes 50 milj. €.

Lisätietoja:

Suomessa ohjelmasta tiedottaa ESPON-tutkimusohjelman kansallinen vastuutaho, joka vuosina 2008–2010 on Joensuun yliopiston Karjalan tutkimuslaitos www.espon.fi.

www.espon.eu (ESPON-ohjelman koordinaatioyksikön kotisivut).

TAVOITTEET JA PAINOPISTEET

Pintavesien hyvän tilan saavuttaminen

- Hidastetaan rehevöitymiskehitystä Saaristomerellä ja pysäytetään se sisävesissä ja Selkämerellä.
- Rajoitetaan ympäristölle haitallisten aineiden päästöjä ja vaikutuksia.
- Turvataan vesistöjen monipuolinen ja kestävä käyttö.

Ilmastonmuutoksen hillitseminen ja sopeutumisen edistäminen

- Edistetään monipuolista, mahdollisimman vähän ilmastoon haitallisesti vaikuttavaa energiantuotantoa.
- Käytetään energiaa säästeliäästi ja tehokkaasti.
- Vähennetään liikenteestä aiheutuvia päästöjä ja liikenteen riippuvuutta fossiilisista polttoaineista.
- Tunnistetaan ilmastonmuutoksen vaikutukset ja varaudutaan niihin.

RAHOITUS

Vesihuollon tukirahoitus s. 4

- Haja-asutuksen ja yhdyskuntien jätevesijärjestelmät.

Maatalouden erityisympäristötuet s. 17

- Suojavyöhykkeet.
- Luonnonmukaisen viljelyn tuotantosopimukset.
- Pohjavesialueiden peltoviljelyn tuki.
- Monivaikutteisen kosteikon hoito.

Kansalliset EAKR-ohjelmat s. 11–13

- Ympäristöteknologiaan ja -riskien hallintaan liittyvät suunnittelu- ja suojeluhankkeet Itämeren alueella.
- Vesistökuunnostukset.

Kansainväliset EAKR-ohjelmat s. 23–27

- Itämeren saastumisen ehkäisyyn liittyvät hankkeet.

Ympäristötyömääräraha s. 5

- Vesistökuunnostukset.

Energiatuki s. 8

- Energiansäästöselvitykset.
- Energian säästöä hyödyntävät investoinnit yrityksille ja yhteisöille.

IEE (Intelligent Energy Europe)-ohjelma s. 29

Kansalliset EAKR-ohjelmat s. 11–13

- Uusiutuviin energianlähteisiin sekä ilmastonmuutoksen hallintaan ja torjuntaan liittyvät hankkeet pienissä ja keskiuurissa yrityksissä.

Kansainväliset EAKR-ohjelmat s. 23–27

7.tutkimuksen puiteohjelma s. 28

- Ilmastonmuutokseen liittyvät kansainväliset tutkimus- ja kehityshankkeet sekä energiahankkeet.

Life+ s. 19

TAVOITTEET JA PAINOPISTEET

Pohjavesien ja maaperän hyvän tilan turvaaminen

- Ennaltaehkäistään maaperän ja pohjavesien pilaantuminen ja kunnostetaan pilaantuneita alueita.
- Turvataan pohjavesivarojen kestävä käyttö.

Ympäristövastuullisen ja ekotehokkaan toimintatavan sisäistäminen

- Otetaan käyttöön ympäristövastuullisia ja ekotehokkaita toimintatapoja sekä edistetään ympäristöinnovaatioiden kehittämistä ja käyttöönottoa.
- Lisätään ympäristökasvatusta ja edistetään ympäristötietoisuutta sekä jalostetaan ympäristötieto alueen toimijoiden käyttöön.
- Edistetään monipuolisesti ympäristöalan tutkimusta ja osaamista sekä kehitetään ympäristötavoitteiden saavuttamisen seuranta.
- Lisätään vuorovaikutusta ja yhteistyötä ympäristöasioissa.

RAHOITUS

Vesihuollon tukirahoitus s. 4

- Pohjavesien pilaantumisen ehkäisyyn liittyvät hankkeet.

EAKR-ohjelmat s. 11–27

Ympäristötyömääräraha s. 5

- Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostukset ”isännöittömillä” kohteilla.

7. tutkimuksen puiteohjelma s. 28

Kansalliset EAKR-ohjelmat s. 11–13

Kansainväliset EAKR-ohjelmat s. 23–27

7. tutkimuksen puiteohjelma s. 28

Life+ s. 19

- Ympäristöasioita koskevan tiedon levittäminen.

Espon s. 31

- Kansainvälistä tutkimusta EU-alueen ympäristö-, energia-, ja maatalouspolitiikan vaikutuksista.

TAVOITTEET JA PAINOPISTEET

Kestävä alueiden käyttö ja kestävän yhdyskuntarakenteen turvaaminen

- Edistetään ehyen yhdyskuntarakenteen toteutumista.
- Tuetaan maaseudun ekologisesti kestävää asumista ja käyttöä.
- Edistetään kestävää rannikkoalueiden käyttöä ja hoitoa.

RAHOITUS

Kansalliset EAKR-ohjelmat s. 11–13

Maaseudun kehittämisohjelma s. 15–16

Maakunnan kehittämisraha s. 15–16

Interreg IV C s. 27

Luonnon monimuotoisuuden turvaaminen

- Edistetään luonnon monimuotoisuuden suojelua
- Turvataan monimuotoiset ja toimivat elinympäristöjen verkostot.
- Kehitetään toimintamalleja vieraslajihaittojen rajoittamiseksi.
- Lisätään mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa monimuotoisuuden suojeluun.

Manner-Suomen maaseutuohjelma s. 15–16

Ei-tuotannollinen investointituki s. 17

- Arvokkaiden perinnebiotooppien alkuraivaus ja aitaaminen.

Maatalouden erityis ympäristötuki s. 17

- Perinnebiotooppien hoito.

Kansalliset EAKR-ohjelmat s. 11–13

Kansainväliset EAKR-ohjelmat s. 23–27

- Luontotyyppien ja lajien suojeluhankkeet Natura 2000 alueella.

Life+ s. 19

- Luontotyyppien ja lajien suojeluhankkeet Natura 2000 alueella.

Ympäristöhankkeen toteuttajan muistilista

Hankkeen tulee syntyä aidosta tarpeesta

Kehitä ympäristöä kestävästi. Tartu toimeen! Rahoituksen lisäksi tarvitset myös asiantuntevia ja innostuneita ihmisiä viemään hankeideaa eteenpäin. Ota mukaan muita saman ongelman kanssa kamppailevia tahoja sekä hankkeen vaikutuspiirissä olevia ihmisiä.

Ole yhteydessä rahoittajiin

Ole yhteydessä rahoittajiin hyvissä ajoin hankkeen suunnitteluvaiheessa. Ota selvää eri rahoitusvaihtoehdoista ja tarkista, että valitsemasi rahoitus sopii juuri teidän ympäristöhankkeellenne.

Muista: Tuki ei ole 100%. Rahoituksen saaminen edellyttää aina, että hankkeella on myös omaa rahoitusta.

Suunnittele huolella

Tee hankesuunnitelma, josta ilmenevät hankkeen tausta, tarve, tavoitteet sekä toteuttamisvaiheet ja aikataulu. Tee myös kustannusarvio, johon on sisällytetty kaikki hankkeen kustannukset (ml. tiedottaminen ja tilintarkastus) sekä rahoitus- ja tiedotussuunnitelma. Arvioi hankkeen ympäristövaikutukset, tähän voit pyytää apua kuntien ympäristöviranomaisilta tai alueelliselta ympäristökeskukselta. Selvitä, tarvitsetko hankkeellesi rakennus- tai ympäristölupaa. Varmista, että teillä on hankkeen hallinnointiin tarvittavat resurssit. Varaa suunnitteluvaiheelle riittävästi aikaa, kiireen yllättäessä, harkitse rahoituksen hakemista vasta seuraavasta hausta.

Kumppanuus tuo lisäarvoa hankkeelle

Kaikkea ei tarvitse tehdä yksin. Arvioi, hyötyisikö hankkeenne yhteistyökumppaneista ja selvitä mitkä nämä tahot voisivat olla; hyödyn tulee olla molemminpuolista ja konkreettista. Hyvät yhteistyökumppanit tuovat hankkeeseen moniosaamista, taloudellisen vastuun jakamista ja parempaa varautumista mahdollisiin takaiskuihin. Varaa aikaa hankepartnerien etsintään. Ota huomioon, että EU-osarahoitteiset kansainväliset ohjelmat edellyttävät yhteistyökumppaneita muista maista.

Toteuta hankesuunnitelma ja panosta hallinnointiin

Hanketta aloittaessasi tutustu huolella rahoituspäätöksen ehtoihin, jotka sisältävät mm. hankkeen hallinnointiin, seurantaan, raportointiin, aikatauluun, tukikelpoisiin kustannuksiin sekä tuen maksatukseen liittyviä asioita. Hankkeen ohjausryhmän tehtävänä on tukea hankkeen toteutusta; hyödynnä siis ohjausryhmän asiantuntemusta. Muista hyvän hallinnoinnin tärkeys – huolehdi hyvin hankkeen taloudesta. Ota hanketoteutukseen mukaan oman alansa ammattilaisia projektinvetäjiksi ja talousvastaaviksi. Hankkeen toteutumista seurataan ja hankkeelle suunniteltua aikataulua tulee noudattaa. Tuki maksetaan jälkikäteen toteutuneita ja hyväksyttyjä kustannuksia vastaan, joten hankkeen toteuttajalla tulee olla likviditeettiä eli rahaa kassassa toteuttaa hanke ensin itse.

Hankkeesta ja sen tuloksista tiedottaminen on osa hankkeen toteutusta!

Tutustu rahoittajan tiedotusohjeisiin.

LOUNAIS-SUOMEN YMPÄRISTÖKESKUS **OPASSARJASSA ILMESTYNEET**

- nro 1** Lounais-Suomen järvikunnostusopas [2003]
- nro 2** Vanhan rakennuksen käyttöopas [2003]
- nro 3** Jätevesien käsittely haja-asutusalueilla [2004]
Behandling av avloppsvatten i glesbygden [2005]
- nro 4** EU-rahoitusta ympäristöhankkeille [2004]
EU-finansiering för miljöprojekt [2004]
- nro 5** Rantojen suunnittelu haja-asutusalueella: ranta-asemakaava [2006]
- nro 6** Jätevesijärjestelmän omaseuranta [2007]
- nro 7** Tuumasta toimeen: vesikansalaisen opas [2007]
Sagt och gjort: en guide för vattenmedborgaren [2007]

LOUNAIS-SUOMEN
YMPÄRISTÖKESKUS
SYDVÄSTRA FINLANDS
MILJÖCENTRAL

JULKAISIJA

Lounais-Suomen ympäristökeskus

TOIMITUS

Toimittaja: Marika Mikkola

Toimituskunta: Marika Mikkola, Teija Nokka, Merja Haliseva-Soila

KANNEN KUVA

Luontokuva Vallas/Hannu Vallas

Vipuvoimaa
EU:lta
2007–2013

Euroopan unioni
Euroopan aluekehitysrachasto

LAYOUT: Aboprint, Parainen

PAINO: Erweko Painotuote Oy 2008

ISSN 1459-6105 (nid.)

ISSN 1796-4873 (pdf)

ISBN 978-952-11-3298-8 (nid.)

ISBN 978-952-11-3298-8 (pdf)

Julkaisu on painettu paperille, jolla on pohjoismainen ympäristömerkki.